

100 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО НА АКАД. МАРИН ГОЛЕМИНОВ
ст.н.с. д-р Милена Божикова, E-mail: mbojikova@yahoo.com

Неколцина са българските музиканти, които преди близо век създават естетиката и авторитета на българската музика. **МАРИН ГОЛЕМИНОВ** (1908 — 2000) участва в този културен градеж с продължителното си житейско и творческо присъствие. Затова за него е трудно да се пише кратко. За многостранната си, богата и резултатна работа той получава и достойно признание: носител е на Хердеровата награда на Виенския университет (1976); академик на БАН като творец на културата (1989); почетен доктор на Академията за музикално и танцово изкуство — Пловдив и по случай 90-годишнината му (1998).

Получава образованието си при забележителни музиканти-личности: завършва Музикалната академия в София (1931) с цигулка, изучава теория при Добри Христов и Никола

Атанасов. Следва в *Scola Cantorum* в Париж (1931-1934) композиция при Венсан Д`Енди, Пол льо Флем и Албер Бертлен. Посещава и лекциите по композиция на Пол Дюка в *Ecole Normale de musique*, лекциите по теория, естетика и литература в Сорбоната. След като се завръща в България през 1934 става член на Дружеството *Съвременна музика*. По-късно е един от инициаторите за създаването на Камерния оркестър към Радио София. През 1938 заминава за Мюнхен, където специализира една година композиция при Йозеф Хаас и дирижиране при Карл Еренберг в Академията за музика. От 1943 в продължение на четири десетилетия преподава в Музикалната академия в София, от 1947 е професор (оркестрация, дирижиране и композиция). Сред неговите студенти са Димитър Тъпков, Димитър Христов, Георги Минчев, Фани Паликрушева, Емил Табаков, Пламен Джуров, Илия Кожухаров и мн. др. Ректор е на Музикалната академия от 1954 до 1956 и директор на Софийската опера в периода 1965-1967.

Композиторското му наследство е своеобразна картина на национално-историческата ни действителност. Самият той признава, че винаги е търсил близост с българската душевност. И се опитва да я намери, както се изразява като „*копая дълбоко в земята, за да чуя тон от моя далечен пра-пра-дядо... пък макар и само стон. Събирам градивен материал - искам да издигна паметник на моите предшественици, които напластиха в душата ми красотата и посяха в нея зърното на изкуството*”.

Почти всички негови опуси са с национален сюжет и фолклорна мелодика: оперите „Ивайло” (1959), „Зографът Захарий” (1972), „Тракийски идоли” (1981); танцовите драми „Нестинарка” (1942), „Дъщерята на Калоян” (1973); кантатите „Отец Паисий” (1966), „Балада за Априлското въстание” (1976), „Кресту Твоему” и „Алелуя” (1992); вокално-оркестровите „Селска песен” (1943), три народни песни (1953), поемата „Симфонични импресии по картини на Майстора” (1982); сюитите за камерен оркестър „Балкан”, „Гайдар”, Сюита от пет македонски песни, Сюита от пет народни песни (1937); Четвърта симфония „Шопофония” (1978), Трети струнен квартет „Старобългарски” и мн. др. симфонични и камерни произведения.

Личните си изповеди прави не само чрез музиката, но и чрез словото — пише „Към извора на българското звукотворчество” (1937), „Зад кулисите на творческия процес” (1971), Есеистика (1999), Дневници и над 200 статии. Чрез тях прави и своята равносметка: „*Животът е сладка илюзия, низ от залъгалки, които започват от люлката. Които понякога наричаме „цели”. Да, могат и така да се нарекат. Зависи от коя страна на отсечката време ги гледаш*”.

Клише ще е, но няма да е преувеличено, ако го наречем „един от патриарсите на българската музика” или ако кажем, че за него „музиката е начин на живот”. Чрез музиката си, словото си и все още живите спомени за него Големинов продължава да е сред нас.